

Elias Sadaq skriver debatskabende digte

Digtene i *Djinn* af Elias Sadaq har potentialet til at skabe debat, og for nogle læsere kan de måske være det spejlbillede, det unge digterjæg i sin tid savnede, skriver Simone Bertelsen. Foto: Sara Galbiati.

Simone Bertelsen

05.05.2024

BØGER // ANMELDELSE – Elias Sadaqs digtsamling *Djinn* er lidt af et knyttnæveslag. En fortælling om at være homoseksuel og queer i et islamisk trossamfund, en drøm om at ”danse rundt i kjole og bare fødder”, en drøm om kærlighed. Alt dette udfolder sig, imens vold, sorg, lidelse, ømhed og sæd drypper ned langs siderne. Det er ikke for de blufærdige, men projektet er både modigt og ærværdigt, skriver Simone Bertelsen.

Djinn

Forfatter: Elias Sadaq

Forlag: Gyldendal

Udkom d. 21. marts 2024.

Ordet *djinn* skriver sig stille og roligt ind i dansk litteraturhistorie i disse dage. Amina Elmis debut *BARBAR* (2023) er næppe gået litteraturinteresseredes næse forbi, hvor djinnerne også spiller en rolle.

Men hvad er så en sådan djinn? Både Elmi og Elias Sadaq har grebet langt tilbage i den (præ)islamiske tro, hvor djinnen er et sagnvæsen og en ånd, ofte fjendtligt indstillet, mens den i nyere islamisk tro hverken opfattes som god eller ond. Snarere kan den – som mennesket – være enten eller og både og.

Modsætningsforholdet mellem en djinn og en engel skal der imidlertid ikke herske tvivl om, når det hos Sadaq lyder: ”Hanan galer når den ser en engel // æslet skryder // når det ser en djinn”.

Elias Sadaq skriver digte, der med deres grumhed er svære at ryste af sig

Titlen *Djinn* sætter altså scenen for et værk, der dels bevæger sig i det sagnomspundne, dels manifesterer sig som temmelig grum realisme. Når digtene er bedst, er de virkelig gode. Og når de er grummost, er de svære at ryste af sig, som i FADERSMÅL, hvor digterjegets forfejlede bøn fører til korporlig afstraffelse:

”jeg øver mig i at recitere en bøn // må ikke sove // før Majnun har hørt mig // fremsige alle verselinjerne fejlfrit // tajweed // som et digt // det ender galt // jeg kløjes i ordene // så han fører mig ind i stuen // og gestikulerer mod rækken af bæltter // han nydeligt har anrettet // på det brune spisebord // jeg vælger selv”.

“**som digtene selv understreger, var *queerness* og homoseksualitet ikke noget, der opstod i går – heller ikke i islamisk sammenhæng**

Italesættelsen af bønnen som et digt, der er så tvingende nødvendig at mestre, giver et lille vink til selve dette værk, til selve disse digtes relevans og mod. For det at være en djinn og en sodomit blandt Allahs engle går ikke ustraffet hen:

”Majnun kalder mig ind i soveværelset // og jeg forstår ikke helt hvorfor // han blandt sine fire børn // alene vælger mig // han fortæller om seraferne // Allahs engle // der har smedet en kiste af stål // placeret den i Jahannam // stålet hvidglødende af flammerne // kistelåget åbent // og på dommens dag // forvises alle // sodomitter til ilden // seraferne bolter låget fast // og bærer kisten væk // åbner den // aldrig igen // huden forkuller som papir // klageskrig og stank // negles skraben mod undersiden af // låget // straffen for den ene ting // vi har til fælles // at være noget andet”.

ELIAS
SADAQ

DIGITE

دين

GYLDENDAL

DJINN

At digte er modige og har noget på spil, er ikke en kvalitetsmarkør i sig selv, og hvorvidt indholdet er kontroversielt, vil variere alt efter læser, skriver Simone Bertelsen.

”Forbrydelserne”, de seksuelle relationer, udbasuneres temmelig ligefremt, der overlades ikke ret meget til fantasien, og det er nok med fuldt overlæg. Vil man gå linen ud, kan man ikke pakke ind. For digtene *vil* gerne bryde tabuer i det islamiske trossamfund – og der skal nok også være nogen udenfor det islamiske trossamfund, der vil korse sig over deres indhold.

Digtene giver en gruppe minoritetspersoner en stemme og en styrke, råber højt om sandheder, der (chok!) er så gamle, som menneskeheden selv. For som digtene selv understreger, var *queerness* og homoseksualitet ikke noget, der opstod i går – heller ikke i islamisk sammenhæng:

”Og hvad nu // bebrejder I mig stadig min eksistens // kalder min kærlighed for en synd [...] som om vi ikke altid har været her // på denne markedsplads // i moskeen og hamammerne // I kan ikke fornægte os længere”.

En mand med en mission

Med dette ben af digtsamlingen har Sadaq en mission – en vigtig og ærværdig af slagsen. Der sker en udvikling i fortællingen fra ung dreng i faderens og religionens faste greb til frigørelsesprocessen – udforskning af grænser, køn og begær samt hjemløshed i både konkret og overført betydning – til missionen, tabubruddet, der er selve værket. Det sidste digt hedder meget sigende HJEM. Her har digterjeget tilsyneladende forliget sig med sine djinner – og fundet hjem i sig selv.

“At digte er modige og har noget på spil, er ikke en kvalitetsmarkør i sig selv

I denne *coming of age*-fortælling fra barnets omskæring til mandens kommen overens med sig selv er der i virkeligheden stof nok til en hel roman. Rent tematisk gaber digtene over ikke så lidt, og mens dele sætter varige spor, forsvinder andre ud i glemslen. Det er svært at undgå. For hvad digterjeget dog ikke må gå igennem af livets strabadser. Hans søgen efter, møde med og tab af kærligheden kommer der dog lejlighedsvist nogle ganske fine og mindeværdige kærlighedsdigte ud af.

Denne tematik blander sig desuden med skildringen af det magiske og rituelle. I digtserien KÆRLIGHEDSBESVÆRGELSE I-V beretter en bedstemor om ritualer, der skal sikre den elskedes ubetingede kærlighed. Det kommer der også nogle godkendte

digte ud af, men med så meget stof, og noget temmelig hårdtslående og ligefremt af slagsen, er jeg bange for, de drukner lidt i mængden.

“Personligt er jeg ikke bange for en muslimsk mand i dametøj, ej heller på et toilet på en bøssebar med en lokalbetjent fra Brabrand

At digte er modige og har noget på spil, er ikke en kvalitetsmarkør i sig selv, og hvorvidt indholdet er kontroversielt, vil variere alt efter læser. Personligt er jeg ikke bange for en muslimsk mand i dametøj, ej heller på et toilet på en bøssebar med en lokalbetjent fra Brabrand, men det er ikke ensbetydende med, at digtene ikke er opsigtsvækkende og vigtige – og glimtvis virkelig gode imens.

Vi mennesker står yderst sjældent alene med vores oplevelser i og af verden, og jeg tænker ikke, at digterjeget er en undtagelse. Disse digte har potentialet til at skabe debat, og for nogle læsere kan de måske være det spejlbillede, det unge digterjeg i sin tid savnede – og dermed tror jeg, at missionen er fuldført.

Vild med bøger? Så klik dig videre på andre af POV Internationals boganmeldelser [her](#).

digte

gyldendal

Simone Bertelsen

Simone Bertelsen (f. 1997) er cand.mag. i litteraturvidenskab fra Syddansk Universitet med udvekslingsophold på Humboldt-Universität zu Berlin.

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend